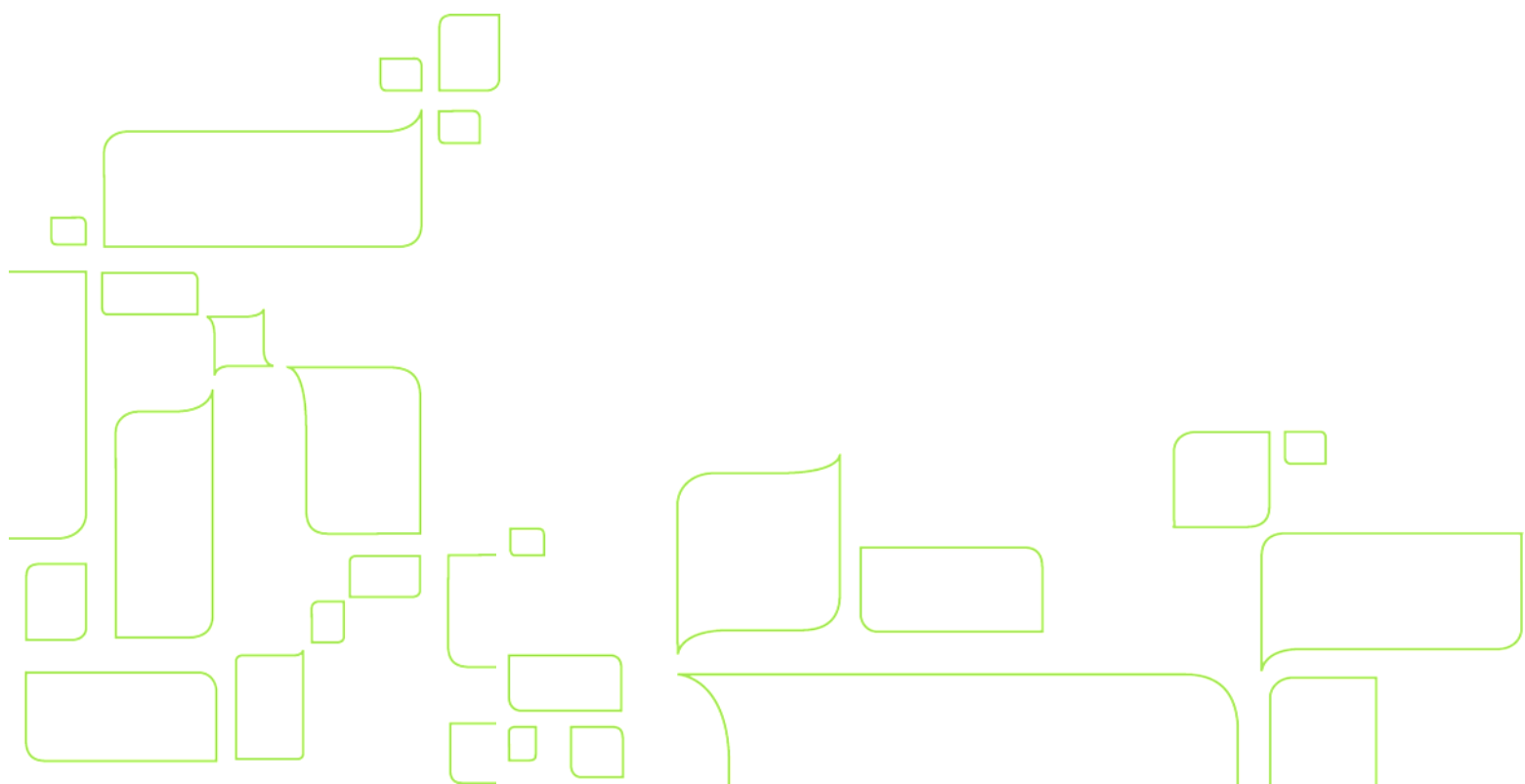

Norsk studentorganisasjon

FRAFALL I HØYERE UTDANNING INNENFOR TEKNOLOGI- OG REALFAG

AV FKR OG FKT HØSTEN 2013

INTRODUKSJON

Faglig komite for realfag (FKR) og faglig komite for teknologisk utdanning (FKT) er komitéer i Norsk studentorganisasjon (NSO). I sitt mandat for 2013/14 har både FKT og FKR fått i oppgave å arbeide med tiltak mot frafall fra realfags- og teknologiutdanningene. Dette ble jobbet med på en felles arbeidshelg i Oslo 15.-17. november.

I høyere utdanning merker man ofte frafall i løpet av studietiden. Mye av frafallet skjer i løpet av det første året i utdanningsløpet, og kan skyldes flere ulike faktorer. Det kan være faktorer som kalkulert frafall, eller at studenten ikke har godt nok grunnlag til å klare studiet. FKR og FKT har sett på hva vi legger i ordet "fracfall". Hva er egentlig fracfall? Er det noe fracfall som er ønsket og hvor mye er da dette? Hvorfor faller studentene fra studiet, og hvilke tiltak kan settes i gang for å endre dette? I dette dokumentet har vi skrevet om det vi kom frem til i løpet av en felles arbeidshelg.

INNHOLD

Introduksjon	II
Ønsket frafall.....	1
Beskrive ekisterende tiltak	2
Beskrive frafall	3
Frafallshjulet.....	5
Hvorfor finnes frafall og hvilke tiltak kan igangsettes for å hindre	6
Sosialt	6
Helse.....	7
Veiledning/rekruttering	7

ØNSKET FRAFALL

Frafall forekommer som en naturlig konsekvens av høyere utdanning, når inntakskravene ikke er for høye. En slik effekt kommer til syne ved å sammenligne frafallet ved profesjonsutdanninger hvor inntakskravene er høye, med utdanninger med åpent inntak. Frafall forekommer også som en konsekvens av perspektivvariansen mellom stat, institusjon og student, til tross for at det ikke er et reelt frafall. For eksempel er en student som tar to av en bachelor ved HiB og fullfører den ved NTNU et frafall for HiB, men ikke et for stat eller student. I hovedsak utarter det aksepterte frafallet seg i den første delen av studietiden. Mange velger i dag rett og slett feil og finner ut av studiene ikke passer for dem eller at nivået er for høyt. Det å motvirke at studenter velger feil kan forebygges men aldri elimineres helt. Å få en frafallsprosent tilnærmet lik 0 vil derfor være umulig å oppnå. Dette er heller ikke ønskelig da 100% gjennomføring på alle som er tatt opp vil tyde på at kvaliteten på de ferdige kandidatene er for lav.

BESKRIVE EKISTERENDE TILTAK

Frafall er allerede i dag et problem som har stort fokus i norsk høyere utdanning. De forskjellige institusjonene har allerede i dag satt i gang flere tiltak som er spesielt rettet mot å forhindre frafall. Det er kun undersøkt tiltak på institusjoner som er representert i FKT/FKR

På NTNU har man innenfor fakultetet for informasjonsteknologi, matematikk og elektroteknikk (IME) sett at frafallet av jenter er veldig høyt. Dette er på studier som allerede har en lav jenteandel. Derfor har man igangsatt jenteprosjektet ADA som retter seg mot jenter på disse studiene. Tiltakene innenfor prosjektet er blant annet at de har egne dediserte lese- og datasaler, middager der jentene samles, karrierenettverk med ferdig utdannede kvinner fra disse studiene og fotballag. Tanken er å samle mindre miljøer som er spredt over flere studier sammen for å få en felles tilhørighet og konstruere større miljø.

Man har på UiO i likhet med NTNU egne jentegrupper innenfor informatikk for å hindre frafall blant jenter på studier med lav jenteandel.

Mange studier på NTNU har også en ordning der studenter ringer rundt til de som har fått bekreftet plass på studiet på sommeren. De kan da svare på eventuelle spørsmål som de nye studentene har om alle aspekter av studielivet. Dette er da en god arena for å skape en forventningsavklaring før nye studenter begynner på studiene.

UiO har ForVei til andre 2. semesterstudenter på MatNat fakultetet. Veiledning er rettet mot studieteknikk og det å håndtere studiehverdagen. Det er derimot også slik at ForVei kan veilede studentene ut av studiene hvis man ser dette som en bedre løsning for studenten. ForVei arrangerer også en årlig hyttetur for alle førsteårsstudentene tidlig i første semester. Fokuset ligger da på det samme som i de personlige veiledningstimene men man når ut til en større andel studenter på engang. Tanken er også å skape grunnlag for et godt sosialt fellesskap på de forskjellige studiene.

Kjemi på MatNat fakultet på UiO har en egen ordning der vitenskapelige ansatte har ansvar for å følge opp studenter. Dette betyr å gjøre seg tilgjengelig for faglige spørsmål som studentene måtte ha men også invitere til mindre sosiale sammenkomster som f.eks. en lunsj med den vitenskapelige ansatte og studentene.

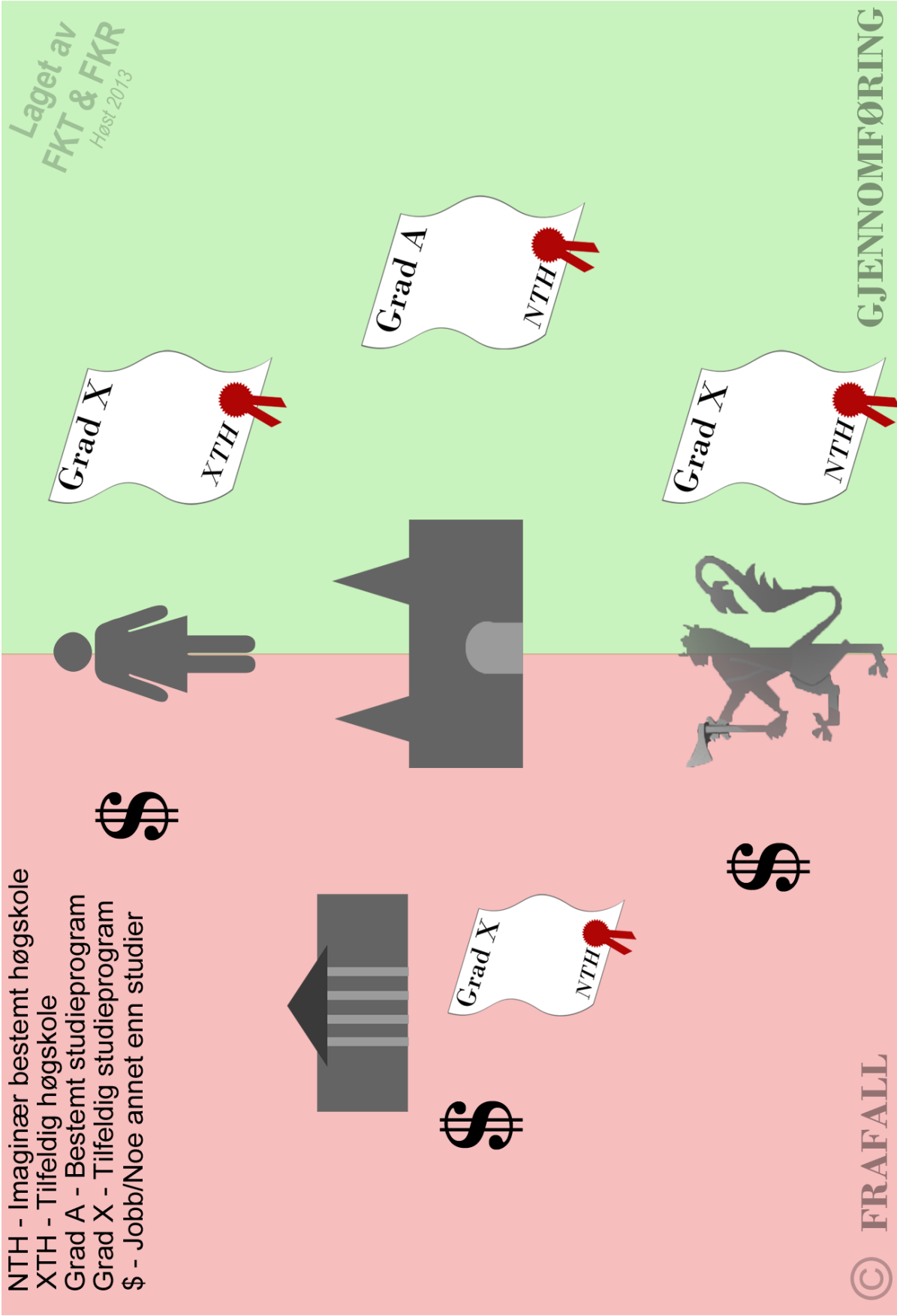
UiB har i sitt frafallsarbeid ingen spesielle studentrettede tiltak. Fokus ligger på å gjennom det å bedre studiekvaliteten på studiene vil man som en konsekvens at dette minske frafallet. Det samme fokuset finner man også på HiOA.

BESKRIVE FRAFALL

Det er forskjell på hva frafall er og betyr for studenten, utdanningsinstitusjonen og staten. I følgende tabell og figur blir frafall og gjennomføring definert for forskjellige perspektiver.

<i>Frafall</i>	<i>Perspektiv</i>	<i>Gjennomføring</i>
Starter i jobb. Gjør noe annet enn å studere.	Student Preges av følelser og vanskelig økonomisk situasjon.	Studerer et eller annet studie, på en eller annen institusjon.
Bytte til studier ved en annen institusjon. Bytte av studie internt ved institusjonen. Begynne i jobb/Gjøre noe annet enn å studere	Institusjon Frafall preges av økonomiske perspektiv. Tjener på at studenter tas opp gjennom grunnbevilgning og at studenter fullfører gjennom resultatkomponent.	At studenten fullfører den graden han/hun begynte på.
At studenten starter i jobb eller gjør noe annet enn å studere.	Staten Frafall preges av samfunnsøkonomiske perspektiv.	At studenten fullfører en eller annen grad på et visst universitet.

NTH - Imaginær bestemt høgskole
XTH - Tilfeldig høgskole
Grad A - Bestemt studieprogram
Grad X - Tilfeldig studieprogram
\$ - Jobb/Noe annet enn studier

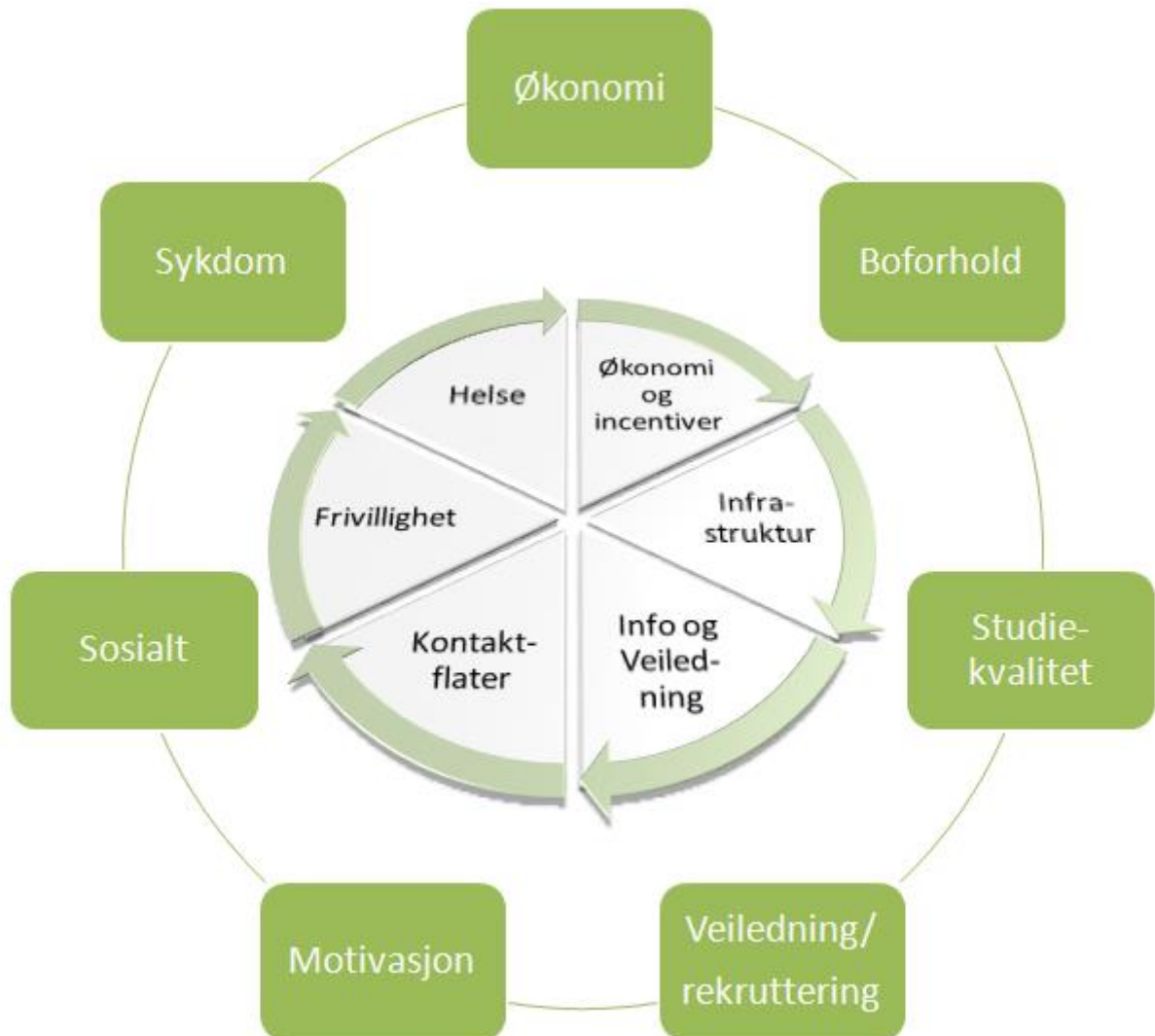
Laget av
FKT & FKR
Høst 2013

© FRAFALL

GJENNOMFØRING

FRAFALLSHJULET

Den ytterste sirkelen beskriver kategoriene vi kom frem til i prosessen med å finne årsakene til frafall. Den innerste sirkelen beskriver tiltakskategoriene. Det er (heldig vis) tydelig korrelasjon mellom årsakene og tiltakene. Videre i dette dokumentet skal vi beskrive disse i mye mer detalj. Følg med!

HVORFOR FINNES FRAFALL OG HVILKE TILTAK KAN IGANGSETTES FOR Å HINDRE

Det er mange faktorer som bidrar til frafall i høyere utdanning. Vi har kategorisert disse faktorene i 6 ulike kategorier:

SOSIALT

Mange studenter faller fra om de ikke klarer å etablere et godt sosialt nettverk. 26% av alle studenter opplever ensomhet i løpet av studietiden (<http://universitas.no/nyhet/58965/hver-fjerde-student-er-ensom>). Perioden som ny student på et studiested kan være en overveldende affære. Flere studenter opplever også et lite fall i det sosiale etter fadderperioden på starten av skoleåret. En fadderordning som varer ut skoleåret vil kunne ha en positiv effekt her. En fadder gjennom et helt studieår vil kunne være med på å utvide fadderbarnas omgangskrets. Dette igjen kan være en positiv påvirkning på studentenes psykososiale læringsmiljø.

Viktigheten av studentkulturen er slående! Den skaper i første instans en sosial arena for studenter, og derfra skaper essensielle elementer i utdanning generelt. Men for at den skal blomstre er det viktig at rammene er på plass. Alle utdanningsinstitusjoner oppfordres på det sterkeste til å tilrettelegge for linjeforeninger, studentutvalg, studentsamfunn og tilsvarende, deriblant gjennom å frigjøre rom til studentlokaler og stille med midler til gjennomføring.

Sosial omgang er en forutsetning for et positivt og godt studiemiljø. Dette oppnås selvsagt ved hjelp av sterke studentinitiativ, men det bør settes et økt fokus på mer sammensatte kontaktflater. Vitenskapelige ansatte bør inngå i arrangementer sammen med studentene. Dette vil sterkt bidra til at studentene føler at studiet de går på tas seriøst fra institusjonens side, noe som er en nøkkelfaktor i studentenes ytre motivasjon. En student som møtes av kontaktsøkende vitenskapelig ansatte vil umiddelbart føle seg mer velkommen i miljøet.

Slike kontaktflater kan ikke brukes som en hvilepute for institusjonen, men må planlegges aktivt og prioriteres. Det kan arrangeres foredrag eller intervjuer av yrkesaktive, som vil vise og fortelle hva studentene faktisk kan ende opp med å bruke hverdagene sine til. Det kan også vises til positive ringvirkninger av å ha egne kvelder for deler av studentmassen. Kvelder hvor studentene inviteres og får et godt faglig og sosialt opplegg, med matservering og foredrag. Det er samtidig viktig at man ikke diskriminerer ved valg av målgruppe for slike arrangementer, men forsøker å nå så bredt som mulig.

ØKONOMI

Mange studenter må jobbe ved siden av studiene for å klare seg økonomisk. Dette bidrar til at studiene kommer i andre rekke og at man ikke får brukt ønsket tid på fag. Situasjonen i dag er at studiestøtten er ca. 94000 i året fordelt på 10 måneder. Dette er under minstepensjonssatsen. NSO har satset sterkt på denne økt de siste årene både under Stoltenberg II og nå etter regjeringsskiftet med Erna Solbergs regjering. I Sigbjørn Johnsens siste fikk studentbevegelsen gjennomslag for 11 måneder, dvs over 10 000 kroner mer i året. Da regjeringen Solberg la frem sin tilleggsproposisjon var denne fjernet. Heller ikke budsjettforhandlingene på borgerlig side førte til at det ble 11 måneder studiestøtte.

Et av de viktigste tiltakene for å få studentene til å fullføre på normert tid er økt studiestøtte. Dette betyr at studentene trenger å jobbe mindre ved siden av studiene og kan konsentrere seg mer om studiene. Studiestøtta er i dag for liten til å studere på heltid. FK(T/R) anser at man i første omgang må øke studiestøtta til 11 måneder slik at man kan jobbe mindre ved siden av studiene i eksamenstiden. En opptrapping til 1,5 G er kanskje ikke helt realistisk i første omgang, men det er fremstår for oss helt klart at studiestøtta må vesentlig opp. Realfag og teknologi er sett på som relativt tunge fag i høyere utdanning og for denne studiegruppa er det nok spesielt viktig at studiestøtta økes.

I dag foreligger det økonomisk motivasjon for generering av studiepoeng, men ingen for å fullføre grad. Dette står i kontrast til samfunnets behov. Forskning fra SSB (<http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/DP/dp714.pdf>) viser til at økonomisk motivasjon vil få studenter til å fullføre studiene. Kobler man gjennomføringstiden og den økonomiske gevinsten vil studentene også fullføre raskere. FKR og FKT mener at økonomisk motivasjon for fullføring av grad bør innføres i Norge, med den hensikten å skape flere avlagte grader. Verdien av at studenter avlegger grad, er større enn verdien av studenter avlegger grad på normert tid. FKR og FKT ønsker derimot at en slik økonomisk motivasjon skal være uavhengig av tidsbruk. Vi mener at denne økonomiske motivasjonen bør være gjeldene for alle studieretninger, ettersom den antakeligvis vil ha en heldig effekt på frafall, gjennomføring og eierskap til eget studium.

HELSE

Studentenes helse spiller en viktig rolle. Om man i løpet av studiene blir syk og ikke blir møtt med god tilrettelegging både i form av en enklere studiehverdag og bedre økonomiske rammer vil dette føre til at folk faller lett fra. Død/personlig tragedie. Utbrent - Stor arbeidsmengde

I dag er det for liten kapasitet i samskipnadens helsetjenester. Samskipnader har også ansvaret for barnehager og andre tiltak for å bedre studentenes trivsel og helse. F.eks. så er det lange ventetider hos psykolog hos SiO (Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus) (har vi tall på dette?)

For å bedre dette må kapasiteten økes vesentlig hos samskipnadene, men prisen må også holdes lav for å få studenter til å bruke tilbudet. Dette gjelder i dag i stor grad tannhelse.

VEILEDNING/REKRUTTERING

For å redusere fraværet i høyere utdanning innen teknologi og realfag er det avgjørende å styrke veiledningstjenesten. Mest kritisk er det å forbedre tjenesten på ungdoms- og videregående skolene. Slik situasjonen er i dag har disse langt i fra nok kompetanse til å gi veloverveide råd til morgensdagens studenter. Allerede på 1. trinn på vgs. tar man valg som kan utelukke utdanninger innenfor teknologi- og realfag uten å måtte ta videreutdanning. I dagens kompetansesamfunn er det avgjørende for den videre utvikling av det norske samfunn at en tilstrekkelig mengde ungdom velger realfag på vgs. og fungere som basis for opptak til teknologi- og realfag innen høyere utdanning.

Karrieretester er et element som i større grad bør tilbys elever allerede fra ungdomsskolen. Testene bør kunne gi et innblikk i hvilke fagfelt som kan være passende for den enkelte elev. Dette vil være et effektivt hjelpemiddel for at studentene skal vite

hva de går til når de velger studium. I dag er det for mange som velger studium på et relativt tynt grunnlag, og dermed raskt faller fra studiet og inn i frafallsstatistikken.

Veiledning er ikke bare viktig i grunnskolen og videregående utdanning, men det er en essensiell del av å opprettholde gjennomføringsgraden. Enhver student bør ha god tilgang til veiledere. Tiltak som ForVei er godt likt av studentene selv, og slike initiativ bør det stimuleres til. Svært mange studenter er i en situasjon hvor det å ta en prat med en god veileder ville vært til stor hjelp for deres situasjon.

FKT og FKR mener at studiestedene ikke må overselge studiene sine, og må gi realistisk informasjon til kommende studenter. Dette innebærer for eksempel å informere kommende siv.ing.-studenter at to første årene er meget generelle, og at man ikke får gjøre de "kule" tingene før langt ut i studiet. Dette da komiteene mener at mismatch mellom forventninger og realitet er en stor grunn til frafall, og at mange videregående studenter begynner på universitetet med veldig høye forventninger. Forventningene kan samkjøres med realitetene ved at universitetene har gode hjemmesider, med utfyllende og riktig informasjon. Og ved å ha flinke og velinformerte studenter eller andre som kan reise rundt til forskjellige videregående skoler og fortelle om studietilbudene som tilbys ved sin institusjon.

STUDIEKVALITET & MOTIVASJON

Det fysiske læringsmiljøet på institusjonene er viktig for å beholde studenter, da en god infrastruktur i større grad vil holde på studenter enn dårlig infrastruktur. Derfor er det viktig at studiestedene blant annet har nok lesesalsplasser til å kunne svare på etterspørselen fra studentene. FKR og FKT mener derfor at studiestedene må ha stor nok kapasitet til at studenter kan jobbe med studiearbeid på sine respektive institusjoner. Herunder trengs det da både store nok(eller små nok) forelesningssaler, samt tilstrekkelig med lesesalsplasser.

Det finnes også eksempler på institusjoner der det er nok lesesalsplasser, men at disse er lite kjente blant institusjonens studenter. I slike tilfeller må det derfor informeres bedre om at disse lesesalsplassene finnes, slik at studentene kan utnytte studiestedets kapasitet til det fulleste.

Mange studenter sliter også med motivasjonen gjennom studiene. Deler av denne motivasjonssvikten kan tilskrives mangel på relevant studieinnhold opp mot den kunnskapen som næringslivet etterspør. For å utbedre dette, bør aktører fra næringslivet inkluderes i utarbeidelsen av studieplaner på programnivå. Dette vil ikke bare gi større relevans i undervisningen, men også bedre attraktiviteten til studentene, da næringslivet både vet og får påvirke hvilken kunnskap studentene besitter.

Et annet godt tiltak for å bøte på dette er å arrangere karrieredager der næringslivsaktører stiller opp og eksponerer seg for studentene, gir studentene godt innblikk i næringen, og god erfaring. Det vil også være en nyttig arena for studentene å skaffe seg gode kontakter blant bedriftene, og da kunne skaffe seg jobb etter endt studium.